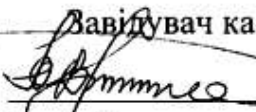

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра захист рослин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри, професор
 В.М. Писаренко
" 9 " Вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІСІВНИЦТВО ТА АГРОЛІСОВІ ЛАНДШАФТИ

освітньо-професійна програма Екологія

спеціальність 101 Екологія

галузь знань 10 Природничі науки

освітній ступінь Бакалавр

факультет агротехнологій та екології

ПОЛТАВА
2019/2020 н.р.

Робоча програма Лісівництво та агролісові ландшафти для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Екологія спеціальності 101 Екологія

Мова викладання: українська

Розробник: Піщаленко М.А. доцент кафедри захист рослин, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри захист рослин Протокол від « 2 » вересня 2019 року № 1

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Екологія»

Протокол від «3» вересня 2019 року №1.

Голова (Тараненко А.О.)

© Піщаленко М.А., 2019 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСІВНИЦТВО ТА АГРОЛІСОВІ ЛАНДШАФТИ»

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	105
Кількість кредитів	3,5
Місце в індивідуальному навчальному плані студента (обов'язкова)	вбіркова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	1
Лекції (годин)	22
Семінарські (годин)	14
Самостійна робота (годин)	69
Вид підсумкового контролю	іспит

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Біологія, Геологія з основами геоморфології, Метеорологія і кліматологія.

3. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета вивчення навчальної дисципліни «Лісівництво та агролісові ландшафти» - формування знань у студентів теоретико-методичної бази та здобуття нових та науково-практичних знань з лісівництва, біології, ландшафтної екології та морфології лісу, природного поновлення, формування та динаміки лісових насаджень, взаємодії деревних порід, лісової типології. поглиблення їх лісівничих знань, формування сучасного лісівничо-екологічного світогляду. Опанування студентами основ сучасного лісівництва з урахуванням масштабного антропогенного впливу на ліси.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення загальних вимог до вивчення механізмів взаємодії рослин із зовнішнім середовищем через вторинні метаболіти; творчо вирішувати майбутніми спеціалістами лісового господарства актуальні питання щодо поліпшення якісного складу лісів України, підвищення їх продуктивності і біологічної стійкості, посилення багатогранних екологічних функцій. В практичній роботі забезпечити використання своїх знань, що направлені на підвищення продуктивності лісів, вивченням методів і прийомів вирощування лісів оптимального складу і високої продуктивності з метою максимально ефективного отримання деревної продукції поряд із збереженням та покращенням їх захисних, водорегулюючих, водоохоронних, рекреаційно-оздоровчих, естетичних та інших корисних функцій,

опрацьовувати методи підвищення продуктивності лісостанів, теоретичні і практичні засади рубок лісу, що спрямовані не лише на використання деревних ресурсів, а й відновлення.

Компетентності:

загальні:

- знання та розуміння предметної області та професійної діяльності;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

фахові:

- знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування

- здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі

Програмні результати навчання

- виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття;

- уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень;

- вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі;

- поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень;

- підвищувати професійний рівень шляхом проходження освіти та самоосвіти;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 годин, 3,5 кредитів ЄКТС.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до предмету.

Тема 2. Ліс як природне явище і природна система.

Тема 3. Морфологія лісу.

Тема 4. Екологія лісу.

Тема 5. Природне поновлення лісу.

Тема 6. Ріст і формування лісу

Тема 7. Лісова типологія

Тема 8. Типи лісу і рослинність.

Тема 9. Екологічні функції лісу

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Усього	Денна форма навчання		
		л	сем	с.р.

Тема 1. Вступ до предмету.	7	2		
Тема 2. Ліс як природне явище і природна система	16	4	2	10
Тема 3 Морфологія лісу	14	2	2	10
Тема 4. Екологія лісу	16	4	2	10
Тема 5. Природне поновлення лісу	7	2		5
Тема 6. Ріст і формування лісу	14	2	2	10
Тема 7. Лісова типологія	16	2	4	10
Тема 8. Типи лісу і рослинність	7	2		5
Тема 9. Екологічні функції лісу.	13	2	2	9
Іспит	27			
Разом	105	22	14	69

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
<i>Тема 2. Ліс як природне явище і природна система</i>		
1	<i>Семінарське заняття №1.</i> Компоненти лісового насадження, морфологія і характеристика таксаційних показників лісу	2
<i>Тема 3. Морфологія лісу</i>		
2	<i>Семінарське заняття №2</i> Морфологія лісового масиву	2
<i>Тема 4. Екологія лісу.</i>		
3	<i>Семінарське заняття №3</i> Клімат і поширення лісів на земній кулі	2
<i>Тема 6. Ріст і формування лісу</i>		
4	<i>Семінарське заняття №5</i> Формування насаджень і етапи їхнього розвитку.	2
<i>Тема 7. Лісова типологія</i>		
5	<i>Семінарське заняття №6</i> Лісівничо-екологічна типологія. Типи лісу і клімат	4
<i>Тема 9. Екологічні функції лісу.</i>		
6	<i>Семінарське заняття №7</i> Екологічні показники деревостану	2
	Разом	14

6. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Назва теми	К-сть год
		денна форма
<i>Тема 2. Ліс як природне явище і природна система</i>		

1	Ліс як природна система на рівні біогеоценозу	10
Тема 3. Морфологія лісу		
2	Лісівничо-таксаційні показники деревостану	10
Тема 4. Екологія лісу.		
3	Роль екологічних факторів в житті лісу та їх вплив на формування головних типів лісової рослинності	10
Тема 5. Природне поновлення лісу		
4	Насіннєве і вегетативне поновлення лісу	5
Тема 6. Ріст і формування лісу .		
5	Особливості формування лісових насаджень	10
Тема 7. Лісова типологія		
6	Типологічна характеристика лісів світу	10
Тема 8. Типи лісу і рослинність		
7	Типологічна характеристика лісів України	5
Тема 9. Екологічні функції лісу.		
8	Екологічні показники деревостану	9
	Разом	69

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Критерії успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним рівня вище межі незадовільного навчання.

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання для поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти.

Контроль знань студентів з дисципліни в міжсесійний період здійснюється в процесі навчання, тобто на практичних заняттях, а також при перевірці самостійної роботи, виконанні контрольних робіт. Контроль за вивченням предмету здійснюється згідно навчальної програми. Поточний контроль успішності студентів здійснюється за видами навчальної роботи:

- опитування на семінарських заняттях (0-5 балів)
- виконання контрольних робіт (0-5 балів)
- самостійна робота (ведення конспекту -0-1 бала; презентація 0-20 балів).

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – іспит.

Семінарські заняття

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Здобувачем надана повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), робота оформлена правильно.

Достатній	4	Здобувачем надана достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) з незначними неточностями
Задовільний	3	Здобувачем надана коротка відповідь (не менше 60% потрібної інформації) із значними неточностями
Низький	0-2	Здобувачем надана неточна дуже коротка і неповна відповідь із суттєвими помилками і неточностями. (не менше 30% потрібної інформації).

Виконання контрольної роботи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	5	Здобувачем надана повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), наведені приклади
Достатній	4	Здобувачем надана достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), наведено недостатня кількість прикладів
Задовільний	3	Здобувачем надана коротка відповідь (не менше 60% потрібної інформації) із значними неточностями
Низький	0-2	Здобувачем надана неточна дуже коротка і неповна відповідь із суттєвими помилками і неточностями (менше 30% потрібної інформації), не наведені приклади

Виконання самостійної роботи (ведення конспекту)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Достатній	1	Здобувачем повністю розкрита тема, надана повна інформація, (не менше 90% потрібної інформації).
Низький	0	Конспект неточний, дуже короткий із суттєвими помилками і неточностями. Здобувачем тема розкрита не повністю, мало прикладів, (не менше 75% потрібної інформації) з незначними неточностями

Презентація

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	16-20	Здобувачем повністю розкрита тема, надана повна інформація, наведені приклади, ілюстрації, показане вільне володіння матеріалом (не менше 90% потрібної інформації).
Достатній	11-15	Здобувачем тема розкрита не повністю, не зовсім вдало підібрані приклади, (не менше 75% потрібної інформації)

Задовільний	6-10	Зміст презентації стислий, не несе достатньої інформації (не менше 60% потрібної інформації), приклади відсутні або підібрані не вдало із значними неточностями
Низький	0-5	Здобувачем надана неточна дуже коротка і неповна інформація із суттєвими помилками і неточностями (менше 30% потрібної інформації)

Розподіл балів

Назва теми	Види навчальної роботи студентів		Сам. робота		Разом по темі
	Робота на семінарських заняттях	Кр	Конспект	Презентація	
Тема 1. Вступ до предмету.		5	1		6
Тема 2. Ліс як природне явище і природна система	5		1		6
Тема 3 Морфологія лісу	5		1		6
Тема 4. Екологія лісу	5	5	1		11
Тема 5. Природне поновлення лісу			1		1
Тема 6. Ріст і формування лісу	5		1		6
Тема 7. Лісова типологія	10		1	21	32
Тема 8. Типи лісу і рослинність			1		1
Тема 9. Екологічні функції лісу.	5	5	1		11
Всього	35	15	9	21	80
Іспит					20
РАЗОМ:	35	15	9	21	100

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Агролісомеліорація: підручник / Юхновський В.Ю., Дуравець С.М., Малюга В.М.-К: Кондор, 2012.-372с.
2. Інструктивні вимоги з лісомеліоративного впорядкування захисних лісових насаджень. – К.: ВО «Укрдержліспроєкт», 2004.-77 с.
3. Лісові меліорації: підручник / [Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Дударець С.М., Малюга В.М.]; за ред. В.Ю. Юхновського.-К. : Аграрна освіта, 2010.-282 с.
4. Заячук В.Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навч. посібник / Заячук В.Я.-Львів : Камула, 2004.-408 с.

5. Заячук В.Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навч. посібник / Заячук В.Я.-Львів : Камула, 2005.-176 с.

6. Пилипенко О.І. Системи захисту ґрунтів від ерозії : підручник / Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Ведмідь М.М. – К.: Златояр, 2004.-435 с.

7. Фурдичко О.І. Ліс у Степу: основи сталого розвитку: Монографія / О.І. Фурдичко, Г.Б. Гладун, В.В. Лавров; за наук. ред. О.І. Фурдичка.-К. : Основа, 2006.-496 с.

8. Юхновський В.Ю. Лісоаграрні ландшафти рівнинної України: оптимізація, нормативи, екологічні аспекти / Юхновський В.Ю.-К. : Ін-т аграрної економіки УААН, 2003.-273 с.

Допоміжні

1. Мусієнко М.М. Фізіологія рослин / М.М. Мусієнко - К.: Фітосоціоцентр, 2001 - 392с.

2. Григора І.М., Соломаха В.А. Основи фітоценології/І.М. Григора, В.А. Соломаха - Київ: Фітосоціоцентр, 2000. - 240 с.

3. Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха - К: Глобалконсалтинг, 2009. - 900 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://smcae.kiev.ua>
2. <http://pdaa.edu.ua>